

ความหมายของคำว่าผู้ทรงตัวเงิน

ตัวเงินนั้นถือว่าเป็นสัญญาประเภทหนึ่ง ฉะนั้นจึงย่อมประกอบด้วยคู่สัญญาสองฝ่ายคือ ฝ่ายที่เป็นเจ้าหนี้และฝ่ายที่เป็นลูกหนี้แห่งตัวเงินนั้น และสาระสำคัญที่สุดของกฎหมายในเรื่องตัวเงินก็คือ การกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาแห่งตัวเงินนั้นว่าจะพึงมีหรือจะพึงปฏิบัติต่อกันแต่ใหม่เพียงใดนั่นเอง

สำหรับคู่สัญญาที่เป็นเจ้าหนี้แห่งตัวเงินนั้น ก็คือ ผู้ที่ได้ตัวเงินไว้ในครอบครองโดยถูกต้องตามวิธีการที่กฎหมายระบุไว้นั่นเอง และยังหมายความรวมถึงบุคคลผู้สืบสิทธิมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย¹

ส่วนที่ 1: ผู้ทรงตัวเงินคือใคร

บุคคลที่ได้ตัวเงินไว้ในครอบครองโดยถูกต้องตามกฎหมายนั้น เรียกว่า "ผู้ทรง" ซึ่งการจะพิจารณาว่าอย่างไรจึงจะเป็นผู้ทรงนั้น มาตรา 904 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า

"อันว่าผู้ทรงนั้น หมายความว่า บุคคลผู้ได้ตัวเงินไว้ในครอบครองโดยฐานเป็นผู้รับเงิน หรือเป็นผู้รับสืบทอดและถ้าเป็นตัวเงินส่งจ่ายให้แก่ผู้อื่น ๆ ก็นับว่าเป็นผู้ทรงเหมือนกัน"

ฉะนั้น จึงอาจแบ่งผู้ทรงออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ผู้รับเงิน
2. ผู้รับสืบทอด และ
3. ผู้ถือ

¹ จิตติ ติงศภัทิย์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบัญชีเดินสะพัด, ตัวเงิน, หน้า 68.

บุคคลทั้ง 3 ประเภทนี้ จะถือว่าเป็นผู้ทรงอย่างแท้จริงก็จะต้องมีการครอบครอง
ตัวเงินนั้น ประกอบด้วยเสมอคงจะได้พิจารณาหลักเกณฑ์แห่งการเป็นผู้ทรงตัวเงินต่อไปโดย
ละเอียด ดังนี้

1. ผู้รับเงิน คือ ผู้ที่เป็นเจ้าหนี้คนแรกแห่งตัวเงินนั้น โดยเป็นผู้ที่ได้รับตัวเงินมา
จากผู้ส่งจ่าย หรือผู้ออกตัวโดยตรง โดยที่มีการระบุชื่อของผู้รับเงินนั้นให้ปรากฏไว้ในตัวเงินด้วย
จึงจะเห็นได้จากถ้อยคำที่ใช้ ในมาตรา 909 (6), มาตรา 982 (5) และมาตรา 987 (4)
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าต้องมีการระบุ "ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน" ไว้ด้วยเสมอ

การระบุชื่อของผู้รับเงินนั้น โดยปกติแล้วจะต้องระบุทั้งชื่อและนามสกุลของผู้รับเงิน
ไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อจะได้กำหนดตัวผู้รับเงินนั้นไว้ให้เป็นที่แน่นอน (certainty) นั้นเอง อย่างไรก็ตาม
ก็ตี การระบุชื่อของผู้รับเงินไว้โดยไม่ระบุนามสกุลก็อาจมีได้ โดยที่ไม่ถือว่าตัวเงินนั้นขาด
รายการที่กฎหมายกำหนดและเสียสภาพการเป็นตัวเงินไปแต่อย่างใด เพียงแต่การไม่ระบุนามสกุล
เอาไว้ อาจทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้ที่มีหน้าที่จ่ายเงินตามตัวนั้นไต่ถามผู้ที่มีหน้าที่รับเงินมาขึ้น เพื่อขอรับ
เงินนี้จะเป็นบุคคลตามที่ผู้ส่งจ่ายต้องการจริงหรือไม่เท่านั้น ซึ่งผู้จ่ายก็อาจขอพิสูจน์ถึงข้อความจริง
เช่นนี้โดยที่ผู้จ่ายจะหาวิธีไป แต่หากผู้จ่ายเงินทราบเป็นอย่างดีแล้วว่า ผู้รับเงินนั้นเป็นบุคคล
ที่ผู้ส่งจ่ายประสงค์จะจ่ายเงินให้จริง ๆ แล้ว ก็อาจจ่ายเงินไปได้เลยและย่อมถือว่าเป็นการ
จ่ายเงินที่ถูกต้อง อันทำให้ผู้จ่ายหลุดพ้นจากบรรดาความรับผิดชอบทั้งหลายในตัวเงินนั้นแล้ว

ปัญหา

1. ในกรณีผู้ส่งจ่ายกำหนดตัวผู้รับเงินไว้หลายคนร่วมกันเช่นนี้ จะทำได้หรือไม่
และจะถือว่าผู้ใดเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายกันแน่ เช่น ส่งจ่ายให้ นาย ก. และนาย ข.
เป็นต้น

ข้อนี้เห็นว่า การที่ผู้ส่งจ่ายจะกำหนดตัวผู้รับเงินไว้หลายคนก็ย่อมทำได้โดยถือว่าผู้รับเงิน
เหล่านั้นเป็นเจ้าหนี้ร่วมกัน ซึ่งก็เป็นไปตามหลักเรื่องเจ้าหนี้ร่วมตามมาตรา 298 ประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ และถือว่าผู้รับเงินทั้งสองที่ระบุไว้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวเงินฉบับนั้นร่วมกัน
ซึ่งในเรื่องนี้ตามกฎหมายอังกฤษ มาตรา 7 (2) แห่ง Bill of Exchange Act, 1882
ก็บัญญัติยอมรับว่าทำได้

กรณีตามอุทธรณ์ข้างต้น เมื่อตัวเงินสั่งจ่ายให้แก่ นาย ก. และนาย ข. เช่นนี้แล้วจึงถือว่า นาย ก. และนาย ข. เป็นเจ้าหนี้ร่วมกันแห่งตัวเงินนั้น ฉะนั้นไม่ว่า นาย ก. หรือ นาย ข. จะเป็นผู้ครอบครองตัวเงินนั้นก็ตาม ต้องถือว่าเป็นการครอบครองทั้งเพื่อตนเอง และครอบครองแทนอีกคนหนึ่งด้วย จึงถือว่าทั้งสองคนเป็นผู้ทรงตัวเงินนั้นร่วมกัน การจะบังคับ การใช้เงินตามตัวหรือโอนตัวเงินนั้นต่อไปจึงต้องทำให้นาย ก. และนาย ข. ร่วมกัน

แต่หากเปลี่ยนเป็นว่า ผู้สั่งจ่ายออกตัวเงินสั่งจ่ายให้นาย ก. หรือนาย ข. ดังนี้ ย่อมแตกต่างกับที่กล่าวมาแล้ว เพราะเป็นการที่ผู้สั่งจ่ายประสงค์จะจ่ายเงินให้แก่คนใดคนหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นใครคนใดคนหนึ่งระหว่าง นาย ก. กับนาย ข. เป็นผู้ที่ได้รับตัวเงินนั้นไว้ในครอบครอง ก็ถือว่าเป็นผู้ทรง ก. เพียงผู้เดียว

กรณีตามอุทธรณ์ข้างต้นนั้น กฎหมายไทยมิได้บัญญัติผลหรือข้อยุติเอาไว้โดยตรง ซึ่งต่างกับในกฎหมายอังกฤษที่ได้ระบุเอาไว้โดยแจ่มชัด กล่าวคือในมาตรา 7 (2) ยอมให้มีการสั่งจ่ายเงินให้กับ Alternative payee ได้และเมื่อประกอบกับองค์ประกอบของการ เป็นผู้ทรงตัวเงินที่จะต้องมีการครอบครองตัวเงินด้วยแล้ว ดังนั้นจึงน่าจะนำหลักกฎหมายของอังกฤษดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการตีความกฎหมายไทยได้ว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดในระหว่างที่ได้รับชื่อไว้มีตัวเงินอยู่ในความครอบครองก็ย่อมถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ทรง

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทางปัญญา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. หากผู้ส่งจ่ายระบุตัวผู้รับเงินไว้ แต่ปรากฏว่าผู้รับเงินนั้นไม่มีตัวตนอยู่จริงหรือเป็นบุคคลที่สมมติขึ้น ทั้งนี้ ผลจะเป็นอย่างไร

ตามปกติการระบุตัวผู้รับเงินจะคงระบุให้แน่นอนว่าหมายถึงใคร จะเป็นชื่อจริงหรือชื่อสมมติของบุคคลใดก็ได้ เพราะแม้แต่เพียงย่อกฎหมายยังยอมให้ใช้เป็นการระบุตัวผู้รับเงินได้ ฉะนั้นถ้าจะจ่ายเงินให้นายเขียวโดยเรียกเสียใหม่ว่า นายม่วงก็ได้ นายเขียวรับเงินก็ต้องรับในนามของนายม่วง ¹

แต่ถ้าผู้รับเงินนั้นไม่มีตัวตนอยู่จริงหรือเป็นบุคคลที่สมมติขึ้นโดยแท้ เช่น สั่งจ่ายให้นายเหลือง ซึ่งนายเหลืองนี้ไม่มีตัวตนอยู่เลย ทั้งไม่ปรากฏว่าเป็นนามสมมติ (นามแฝง) ของผู้ใด มีปัญหาว่าผลจะเป็นอย่างไร

ข้อนี้เมื่อพิจารณา ตามกฎหมายไทยแล้ว จะเห็นว่ากฎหมายมิได้กำหนดทางแก้เอาไว้ แต่ตามมาตรา 7 (3) แห่ง Bills of Exchange Act, 1882 บัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้ถือว่าเงินนั้นเป็นตัวหนี้ที่ออกให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ ซึ่งในเรื่องนี้ท่านศาสตราจารย์จิตติ ตึงศภัทัย ก็แสดงความเห็นไว้ว่า ² จะถือเป็นผู้ส่งจ่ายแก่ผู้ถืออย่างอังกฤษไม่ได้ โดยใ้ข้ออธิบายไว้ว่า การที่ผู้ส่งจ่ายตัวแลกเงินสั่งจ่ายให้แก่บุคคลที่ไม่มีตัวตนก็เท่ากับผู้ส่งจ่ายออกรับเงินในชื่อผู้รับเงินที่สมมติขึ้นหรือโอนต่อไปในชื่อที่สมมติขึ้นนั้นก็ไม่อะไรชักของ หรือถ้าผู้ส่งจ่ายออกตัวแลกเงินสั่งจ่ายแก่ผู้รับเงินที่สมมติขึ้นแล้วมอบตัวเงินให้ใครไปโดยไม่สลักหลังก็เท่ากับตั้งใจให้ผู้นั้นรับเงินในชื่อสมมติขึ้น ผู้นั้นจะรับเงินหรือโอนตัวต่อไปในชื่อสมมติขึ้นก็ได้"

¹ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค, พ.ศ. 2497, หน้า 35.

² จิตติ ตึงศภัทัย, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบัญชีเงินสะพัด, ตัวเงิน, หน้า

สำหรับความเห็นของผู้เขียนนั้น เห็นเช่นเดียวกับความเห็นของท่านศาสตราจารย์ จิตติ ทิงศภัทย์ โดยมีเหตุผลสนับสนุนคือ การที่ผู้ส่งจ่ายระบุชื่อผู้รับเงิน โดยที่ผู้รับเงินไม่มีตัวตนอยู่จริง ก็ถือว่าผู้ส่งจ่ายระบุชื่อผู้รับเงินโดยใช้นามแฝง ซึ่งนามแฝงนี้อาจจะมุ่งหมายให้เป็นนามแฝง (ชื่ออีกชื่อหนึ่ง) ของผู้ส่งจ่ายเองในกรณีที่ผู้ส่งจ่ายประสงค์จะเป็นผู้รับเงิน หรืออาจจะเป็นนามแฝงของผู้รับเงิน ในกรณีที่ผู้ส่งจ่ายต้องการส่งจ่ายให้แก่บุคคลอื่นที่มีชื่อผู้ส่งจ่าย ซึ่งในการตีความปัญหาข้อนี้ถ้าอาศัยหลักเกณฑ์ตามมาตรา 132 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้นเอง ในกรณีเช่นนี้เมื่อผู้ส่งจ่ายหรือผู้รับเงินได้รับตัวไปแล้วก็ถือว่าเป็นผู้ทรงตัวเงินในฐานะเป็นผู้รับเงินตามตัว และเมื่อประสงค์จะรับเงินหรือโอนตัวออกไปก็ต้องทำในนามชื่อที่สมมติไว้แล้ว

เหตุที่ทงศ์ความกฎหมายไทยในข้อนี้อย่างทกลาวมาแล้วข้างต้นก็เพราะกฎหมายไทยมีระเบียบบัญญัติให้ถือว่าเป็นตัวชนิดที่ออกแก่ผู้ถืออย่างกฎหมายอังกฤษ ในทางตรงกันข้ามการที่ถือว่าเป็นตัวผู้ถือใดจะต้องมีการจดทะเบียนไว้ให้ใช้เงินแก่ผู้ถือเท่านั้นตาม มาตรา 909 และ มาตรา 988 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และยังกำหนดว่าเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับตัวสัญญาใช้เงินแล้ว จะถือว่าการที่ผู้ถือออกตัวออกตัวให้แก่ fictitious person แล้วจะทำให้ตัวสัญญาใช้เงินนั้นเป็นตัวชนิดที่ออกแก่ผู้ถือก็ยอมทำไม่ได้ เพราะตัวสัญญาใช้เงินนั้นจะออกให้แก่ผู้ถือไม่ได้เนื่องจากมาตรา 983 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้ระบุไว้เป็นอย่างเดียวกับมาตรา 909 และมาตรา 988 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือรายการใน มาตรา 983 (5) นั้น ระบุได้แต่เพียงชื่อหรือชื่อของผู้รับเงินเท่านั้น มิได้บัญญัติต่อไปว่า "หรือคำจดทะเบียนว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ"

นอกจากจะระบุชื่อผู้รับเงินไว้โดยแจ้งชัดดังกล่ามาแล้ว ผู้ส่งจ่ายอาจจะระบุชื่อ (trade name) ของผู้รับเงินไว้แทนก็ได้ หรือจะระบุตำแหน่งหน้าที่ก็ได้ เช่น การส่งจ่ายตัวเงินให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนบุรี หรือจ่ายให้แก่ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขานหนบุรี ดังนี้ ก็น่าจะใช้ได้เป็นการแสดงให้เห็นตัวบุคคลที่จะเป็นผู้รับเงินไว้โดยแจ้งชัดแล้ว ซึ่งตามกฎหมายอังกฤษ มาตรา 7(2) ได้ระบุไว้ชัดเจนวนว่าจะส่งจ่ายให้แก่บุคคลในตำแหน่งซึ่งครองอยู่ในขณะนั้นก็ได้

2. ผู้รับสลักหลัง คือ ผู้ที่ได้นำเงินมาโดยผู้รับเงินสลักหลังตัวเงินนั้นให้แก่ตนหรือโดยผู้สลักหลัง รายก่อนสลักหลังตัวเงินให้แก่ตนก็ได้เช่นกัน

ผู้รับหลักหลังนี้จะไต่ถามเงินมาโดยการสลักหลังลอยหรือสลักหลังเฉพาะก็ได้ หากเป็นการสลักหลังเฉพาะแล้วก็ต้องมีการระบุชื่อของผู้รับสลักหลังไว้ให้ชัดเจน เช่น เกี่ยวกับการระบุชื่อผู้รับเงิน

อนึ่ง ปัญหาว่าการสลักหลังเป็นอย่างไร และจะมีผลเพียงใต้นั้นจะตกลงโดยละเอียดในบทที่ 3 อันว่าควยการเป็นผู้ทรง โดยการรับโอนตัวเงินต่อไป

3. ผู้ถือตัวผู้ถือนั้นเพียงแต่ได้ตัวไว้ในมือก็เป็นผู้ทรงแล้ว (ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 370/2500, 622/2512, 457/2515, 1162/2515)

มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือ ถ้าผู้ทรงทำตัวตกหายไปแล้วมีผู้มาเก็บไถ่นั้น จะถือว่าผู้เก็บตัวไถ่นั้นจะถือว่าเป็นผู้ทรงหรือไม่

ขอนี้จะต้องแยกพิจารณาว่าตัวนั้นเป็นตัวระบุชื่อหรือตัวผู้ถือ

1 ถ้าเป็นตัวที่ระบุชื่อผู้รับเงิน การที่จะเป็นผู้ทรงไต่จะต้องประกอบควยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ ต้องได้รับตัวเงินไว้ในครอบครอง และการครอบครองนั้นจะต้องครอบครองโดยฐานะเป็นผู้รับเงินหรือเป็นผู้รับสลักหลัง สาระสำคัญทั้งสองประการนี้จะต้องมีอยู่พร้อมกันจึงจะไต่ชื่อว่า เป็นผู้ทรง ถ้าไม่มีตัวเงินไว้ในมือจะเป็นผู้ถือไม่ได้ แม้จะเป็นผู้ชื่อเป็นผู้รับเงินหรือสลักหลังก็ตาม หรือถ้าได้ตัวเงินอยู่ในมือโดยฐานะเป็นผู้รับเงินหรือรับสลักหลังแล้ว แต่เกิดเหตุที่ตัวหลุดจากมือไปจากครอบครอง เช่น ทำตัวหาย เป็นต้น ในระหว่างนั้นความเป็นเจ้าหนี้ในตัวเงินย่อมระงับลง จะใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้ทรงเรียกร้องให้ลูกหนี้ปฏิบัติชำระหนี้ในระหว่างนั้นไม่ได้ จนกว่าจะจัดการให้ตัวเงินมาอยู่ในมือใหม่ (มาตรา 1011) หรือถ้าได้ตัวเงินไว้ในมือแต่ไม่ใช้ในฐานะผู้รับเงินหรือในฐานะผู้รับสลักหลัง เช่น เก็บตกไต่ผู้เก็บก็หาใช่ผู้ทรงไม่

ส่วนตัวผู้ถือนั้นถ้าได้รับตัวมาโดยเก็บตกไต่หรือขโมยเขามาผู้เหนจะไต่ชื่อว่า เป็นผู้ทรงหรือไม่นั้น ในเรื่องนี้ท่านศาสตราจารย์จิติ ทิงศภัทย์ ให้ความเห็นว่า² จะไต่ตัวมาเพราะเขาส่งมอบโอนให้หรือขโมยเขามาหรือเก็บตกไต่ ก็ไต่ชื่อว่า เป็นผู้ทรงทั้งสิ้น ถึงแม้จะไต่เช้ผู้ถือมาหลังจากที่ธนาคารปฏิเสธการใช้เงินตามเช้ค แล้วผู้ทรงฟ้องผู้สั่งจ่ายให้ใช้เงินได้ แต่จะเป็นผู้ทรงที่มีสิทธิรับรูดแลไต่หนี้เป็นอีกปัญหาหนึ่งว่าจะเป็นผู้ทรงโดยชอบควยกฎหมายหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ท. เขียนเช้คสั่งจ่ายเงินแก่ผู้ถือไว้ แต่ยังไม่ไต่ส่งมอบให้แก่ผู้รับเงิน จ. ลักเช้คนั้นไปแล้วสลักหลังมอบแก่ ม. ไป ม. รับไว้โดยไม่มีชื่ออ้างว่า ม. ไม่สุจริต ม. เป็นผู้ทรงโดยชอบควยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 480/2514) ซึ่งถ้าย้อนเหตุการณไปว่าในขณะที่เช้คอยู่ในมือ จ. โดยยังไม่ไต่โอนให้แก่ ม. ไปนั้น ท. เจ้าของเช้คที่แท้จริงสามารถทวงเช้คฉบับนั้นคืนจาก จ. ได้ แต่ทราบโลกก็ตามที่เจ้าของที่แท้จริงยังไม่ไต่ใช้สิทธิ จ. ก็ยังโอนเช้คต่อไปให้ ม. ถ้า ม. รับไว้โดยสุจริตก็ไม่จำต้องสละตัวเงินนั้นให้แก่ ท. เจ้าของที่แท้จริง

¹ จิติ ทิงศภัทย์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าควยบัญชีเงินสะพัก, ตัวเงิน, หน้า 68.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 69.

พิจารณาหลักเกณฑ์ตามมาตรา 905 วรรคท้ายประกอบด้วย คือ หากชโยยเขามาหรือเก็บได้มา
แม้จะเป็นผู้ทรงตัวก็ตามแต่ หากเจ้าของที่แท้จริงเขามาทางคืนก็ต้องคืนให้แก่เขาจะอ้างว่าตน
เป็นผู้ทรงตัวเงินฉบับนั้นไม่ได้ และจะบังคับการใช้เงินตามตัวเงินนั้นก็ไม่ได้ด้วย แต่หากผู้จ่าย
ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงดังกล่าวไปโดยสุจริตครั้งนี้ก็ถือว่า ผู้จ่ายได้จ่ายเงินไปโดยถูกต้องแล้ว และ
ยอมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบใด ๆ ในตัวเงินนั้นทั้งสิ้น

สำหรับหลักเกณฑ์ของผู้ทรงตัวเงินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่ง Bills of
Exchange Act, 1882 นั้น ก็มีลักษณะเป็นอย่างเดียวกับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
กล่าวคือ มาตรา 2 บัญญัติค่านิยามของคำว่าผู้ทรง (holder) เอาไว้ดังนี้

"Holder means the payee or indorsee of a bill or note who
is in possession of it, or the bearer thereof."

ฉะนั้น ผู้ทรงตัวเงินตามกฎหมายอังกฤษจึงหมายถึง ผู้ที่มีตัวเงินไว้ในครอบครอง
ในฐานะผู้รับเงินหรือผู้รับสัทธิหลังหรือกรณีที่เป็นตัวเงินชนิดที่ออกให้แก่ผู้ถือก็ได้แก่ผู้ถือตัวเงินนั้น
เหมือนกับผู้ทรงตาม มาตรา 904 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทุกประการ และถือว่า คำว่า
ผู้ทรง เป็นคำกลาง ๆ ฉะนั้นจึงหมายความว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย (holder
in due course) หรือผู้ทรงที่ได้ตัวเงินมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (unlawful holder)
ด้วยเช่นกัน¹

สำหรับความหมายของคำว่าผู้ทรงตามกฎหมายอเมริกันนั้น แต่เดิมที่บัญญัติไว้ในมาตรา
191 แห่ง Uniform Negotiable Instrument Law ก็มีความหมายเป็นอย่างเดียวกับของ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และของกฎหมายอังกฤษดังกล่าวมาแล้ว กล่าวคือยอมหมายถึง
ผู้รับเงิน ผู้รับสัทธิหลังหรือผู้ถือตัวเงินไว้ในความครอบครองเช่นกัน แต่ต่อมาภายหลังที่ได้มี

¹ David A.L. Smout, Chalmers on Bills of Exchange, 13th ed.

(London : Stevens & Sons, 1964), p. 8.

Uniform Commercial Code ออกมาใช้แล้วได้มีการให้คำนิยามของคำว่าผู้ทรงใหม่โดยบทบัญญัติแห่ง U.C.C. มาตรา 1 - 201 (20) ดังนี้

"Holder means a person who is in possession of a document of title or an instrument or a certificated investment security drawn, issued, or indorsed to him or his order or to bearer or in blank"

จะเห็นว่ามาตรา 1 - 201 (20) นี้แท้จริงแล้วมิได้มีเนื้อหาแตกต่างไปจากมาตรา 191 แห่ง U.N.I.L. เท่าใดเลย กล่าวคือยังคงหมายความว่าผู้ที่ได้ตัวเงินมาเพราะมีผู้ส่งจ่ายหรือมีผู้สละสิทธิ์ให้แก่ตนหรือเป็นผู้ถืออยู่นั้นเองเพียงแต่มาตรา 1 - 201 (20) นี้ มิได้กล่าวเฉพาะกรณีของผู้ทรงตัวเงิน ไว้โดยเฉพาะอย่างมาตรา 191 แห่ง U.N.I.L. เท่านั้น แต่กล่าวถึงผู้ทรงเอกสารสิทธิ์อย่างอื่น ๆ ด้วย เพราะมาตรา 1 - 201 (20) นี้ อยู่ในส่วนที่ว่าด้วย General definitions ของ U.C.C. ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีถ้อยคำที่แตกต่างออกไปจากของเดิมอยู่บ้าง

การครอบครองตัวเงิน

ตามมาตรา 904 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่นิยามคำว่า ผู้ทรงไว้ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่านอกจากผู้ทรงจะต้องมีฐานะเป็นผู้รับเงินหรือผู้รับสละสิทธิ์หรือผู้ถือแล้ว ยังมีองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ จะต้องมีการครอบครองตัวเงิน เพราะแม้บุคคลหนึ่งจะอยู่ในฐานะอย่างหนึ่งอย่างใดดังที่กล่าวมาแล้ว แต่หามิได้เป็นผู้ครอบครองตัวเงิน ก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นผู้ทรงตัวเงินตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 21 อันว่าด้วยตัวเงินนั้น ไม่มีมาตราใดให้คำนิยามคำว่า "ครอบครอง" ไว้ให้เห็น ฉะนั้นจึงมีปัญหาว่าจะนำความหมายของคำว่า "ครอบครอง" ตามที่บัญญัติไว้ใน บรรพ 4 ลักษณะ 3 มาใช้ปรับกับ "ครอบครอง" ในเรื่องตัวเงินได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งปัญหานี้อาจพิจารณาได้ดังนี้คือ

มาตรา 1367 บุคคลใดยืมถือทรัพย์สินโดยเจตนาจะยืมถือเพื่อตน ท่านว่าบุคคลนั้น
ไต่ซึ่งสิทธิครอบครอง"

มาตรา 1368 บุคคลอาจได้มาซึ่งสิทธิครอบครอง โดยผู้อื่นยืมถือไว้ได้"

พิจารณาทามมาตรา 1367 นั้นจะเห็นว่า นอกจากจะต้องมีกรยืมถือทรัพย์สินไว้แล้ว
ยังต้องมีเจตนาที่จะยืมถือทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ของตนเองด้วย จึงจะถือว่าผู้นั้นมีสิทธิครอบครอง
แท้จริงสำหรับ "ครอบครอง" ตามตัวเงินนั้นถ้าจะมีข้อสงสัยว่าจะเอาหลักเกณฑ์เรื่องการครอบครอง
ตามมาตรา 1367 ดังกล่าวมาใช้ได้หรือไม่ เพราะเมื่อพิจารณาข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตรา
925 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วจะทำให้คิดไปไต่ว่าการครอบครองตัวเงินอาจหมายถึง
ความรวมไปถึงการยืมถือไว้เพื่อประโยชน์ของผู้อื่นด้วย กล่าวคือ มาตรา 925 บัญญัติไว้ความว่า
"เมื่อใดความที่สลักหลังมีข้อกำหนดว่า "ราคาอยู่ที่เรียกเก็บ" กติ "เพื่อเรียกเก็บกติก" ในรูป
จัดการแทน" กติ หรือความสำนวนอื่นใดอันเป็นปริยายว่าตัวแทนไซรท์ท่านว่า ผู้ทรงตัวแลกเงิน
จะใช้สิทธิทั้งปวงอันเกิดแก่ตัวนั้นยกยอได้ทั้งสิ้น แล้วจะสลักหลังได้เพียงในฐานะเป็นตัวแทน
ในกรณีเช่นนั้น คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบจะต่อสู้ผู้ทรงไต่แต่เพียงควยขอต่อสู้
อันจะพึงใช้ได้ต่อสู้สลักหลังเท่านั้น"

มาตรา 925 นี้ใช้ในกรณีที่ผู้ทรงตัวเงินคนก่อนไม่สะดวกในการที่จะนำตัวเงินนั้นไป
เรียกเก็บเงินตนตนเอง ก็อาจแต่งตั้งให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นตัวแทนไปเรียกเก็บเงินตาม
ตัวนั้นแทนโดยการสลักหลังและระบุข้อความดังกล่าวไว้ บุคคลผู้ซึ่งเป็นผู้รับตัวเงินนั้นมาเรียก
เก็บ กฎหมายก็ให้ถือว่าเป็นผู้ทรงคนหนึ่งเหมือนกัน ความจริงผู้ทรงที่เป็นตัวแทนเรียกเก็บตาม
มาตรา 925 นี้ โดยแท้จริงแล้วก็ต้องถือว่าเป็นผู้ยืมถือตัวเงินนั้น โดยมีเจตนาถือเพื่อประโยชน์
ของตนเองเท่านั้น เขาจึงเป็นผู้ครอบครองตัวเงิน ฉะนั้น เพียงแต่เขามีเจตนาเป็นเจ้าของ
ของตัวเงินนั้นเท่านั้น กฎหมายจึงมีข้อจำกัดแต่เพียงว่าจะสลักหลังตัวเงินนั้น ไปได้ไต่เมื่อ
ไต่ได้รับความยินยอมจากตัวการก่อน

ดังนั้น คำว่า "ครอบครอง" ตามมาตรา 904 นี้มีความหมายตามที่บัญญัติไว้ ตามมาตรา 1367 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทุกประการ และโดยที่มาตรา 1367 ก็มีได้บังคับว่าการ ยึดถือทรัพย์สินนั้นจะคงทำโดยชอบด้วยกฎหมายหรือคงมีมูลอันจะอ้างกฎหมายใดแต่อย่างใด ฉะนั้น ผู้ที่เก็บตัวเงินที่ส่งจ่ายแก่ผู้ถือ ก็ย่อมถือว่าเป็นผู้ทรงเช่นกัน (แม้มิใช่ผู้ทรงโดยชอบด้วย กฎหมายตามที่กล่าวไว้แล้วในเรื่องผู้ถือ) ซึ่งถ้าเจ้าของที่แท้จริงมาติดตามทวงคืนก็ต่องคืนให้ เจ้าของที่แท้จริงไปโดยไม่มีสิทธิยึดทวงตัวเงินนั้นไว้ตามมาตรา 905 วรรค 2 และวรรค 3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่อย่างใด แต่ถ้านั้นเอาตัวไปขึ้นเงินกับผู้จ่าย ผู้จ่ายที่ไต่ใช้ เงินไปในเวลาที่ตัวถึงกำหนดยอมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในตัวฉบับนั้น สมือนว่าผู้จ่ายได้ใช้เงิน ให้กับผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน เว้นแต่กรณีที่ผู้จ่ายได้กระทำไปโดยฉ้อฉลหรือมีความประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง¹

ปัญหาต่อไปที่จะตองนำมาพิจารณาคือ จะนำมาตรา 1368 ประมวลกฎหมายแพ่ง— และพาณิชย์ มาใช้กับการครอบครองตัวใดหรือไม่ กล่าวคือ ผู้ทรงตัวเงินจะไม่ครอบครองตัวเงิน นั้นเอง แต่จะให้ผู้อื่นครอบครองตัวเงินแทนได้หรือไม่

สำหรับปัญหาข้อนี้ เห็นว่าเมื่อคำว่าครอบครองตามมาตรา 904 ประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มีความหมายเป็นอย่างเดียวกันกับที่ใช้อยู่ในมาตรา 1367 ประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แตกต่างจะนำเอามาตรา 1368 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ กับการครอบครองตัวเงินใดด้วย ซึ่งในปัญหาข้อนี้กฎหมายอังกฤษถือว่าผู้ทรงอาจไม่จำเป็นต้อง ครอบครองตัวเงินด้วยตนเองเสมอไป แต่สามารถให้บุคคลอื่นทำการยึดถือตัวเงินนั้นแทน ก็ได้หากว่าบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นบริวาร หรือตัวแทนซึ่งได้กระทำการนั้นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ทรง² ฉะนั้น อาจยกตัวอย่างได้ว่า ตัวเงินที่ส่งจ่ายให้แก่ ถ้า อาจไม่คงรับตัวเงินนั้นจากผู้ส่งจ่าย ด้วยตนเองแต่อาจแต่งตั้งให้แดงเป็นตัวแทนของตนไปรับตัวเงินนั้นแทนก็ได้ และในทันทีที่ตัวเงิน

¹ มาตรา 949, 1009 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบ

²

Ibid, p. 7.

เข้ามาอยู่ในความครอบครองของแดง ก็ถือได้ว่าเข้ามาสู่ความครอบครองของ ดำ ด้วยเช่นกัน และ ดำ ย่อมมีฐานะเป็นผู้ทรงตัวเงินดังกล่าวไปทันที ตั้งแต่เวลาที่แดงรับตัวนั้นมาสู่การครอบครองของตน

ส่วนที่ 2 ข้อกำหนดในการเป็นผู้ทรงตัวเงิน

ในส่วนที่ 1 นั้นได้กล่าวถึงผู้ทรงตัวเงินในลักษณะต่าง ๆ มาแล้ว ดังนั้นในส่วนที่ 2 นี้จะกล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้ทรงเหล่านั้นว่า นอกจากการเป็นผู้ทรงในฐานะเป็นผู้รับเงิน ผู้รับสัทธิหลังและผู้ถือแล้ว ยังจะต้องมีข้อกำหนดอย่างอื่น ๆ ในกฎหมายอีกด้วยหรือไม่ เช่น จำเป็นหรือไม่ที่ผู้ทรงตัวเงินจะต้องได้ตัวเงินมาโดยมีค่าตอบแทน (valuable consideration) หรือต้องได้มาโดยสุจริต (in good faith) เป็นต้น

ในส่วนที่ 2 นี้ จะแยกพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทน
2. ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาที่จะได้ตัวเงินไว้ในความครอบครอง
3. ปัญหาเกี่ยวกับความสุจริตของผู้ทรง

ข้อ 1 ปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทน

เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้ให้คำจำกัดความของคำว่าค่าตอบแทนเอาไว้โดยตรงจึงจำเป็นต้องเทียบเคียงความหมายของคำว่าค่าตอบแทน (valuable consideration) ที่ปรากฏอยู่ใน Bills of Exchange Act. 1882 ของประเทศอังกฤษ มาตรา 27 (1) ซึ่งถอดความได้ดังนี้¹

¹ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยตัวเงิน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2524), หน้า 239.

"มาตรา 27 (1) สิ้นจางอันจะทำให้ตัวเงินไ้บังคับได้นั้น ท่านว่าจะเป็นอย่างหนึ่ง
อย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

- (ก) สิ้นจางใด ๆ ที่จะทำให้สัญญาไ้บังคับได้
- (ข) หนี้หรือความรับผิดชอบใด ๆ ที่มีต่อกันอยู่ก่อน

ทั้งนี้ ท่านถือว่าเป็นสิ้นจางที่ไ้ใช้ได้สำหรับตัวเงินไม่ว่าจะเป็นตัวที่สั่งจ่ายเมื่อทรงถาน
หรือให้จ่ายเงินในอนาคต"

จะเห็นว่า คำตอบแทนนั้นอาจมีขึ้นเพื่อเป็นการชำระหนี้บางอย่างใดอย่างหนึ่งในสัญญา
ทางตอบแทนก็ได้ หรืออาจเป็นการชำระหนี้ในสัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีหนี้อยู่แต่เพียง
ฝ่ายเดียว เช่น สัญญาให้ ค้างนี้ ก็ได้เช่นกัน แต่การชำระหนี้ในทางศีลธรรม! (moral
obligation) นั้น ไม่ถือว่าเป็นหนี้ที่มีคำตอบแทนในความหมายของมาตรา 27 (1) ดังกล่าว
ทั้ง คำตอบแทนนั้นอาจมีขึ้นเพื่อเป็นการชำระหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนการออกตัวเงินแล้วก็ได้ เช่น
นาย ก. เป็นหนี้เงินกู้ นาย ข. จำนวนหนึ่งได้เอาเช็คของนาย ค. ที่สั่งจ่ายแก่ตนไปชำระ
หนี้แก่นาย ข. เช่นนี้ก็ถือว่า นาย ข. ได้รับเช็คของนาย ค. ไปโดยมีคำตอบแทนเช่นกัน

สำหรับในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ของไทยนั้น ไม่มีที่ใดบัญญัติไว้ว่า ผู้ทรงจะ
ต้องไ้ตัวเงินมาโดยมีคำตอบแทนหรือไ้มาเพราะเป็นการชำระหนี้ในมูลหนี้บางอย่างใด
ซึ่งผูกพันกันมาก่อนเลย ฉะนั้นตามกฎหมายไทยแล้วจึงถือว่าผู้ทรงตัวเงินไม่จำเป็นจำต้องไ้ตัวเงิน
มาโดยมีคำตอบแทนหรืออีกนัยหนึ่ง การที่ผู้ทรงไ้ตัวเงินมาโดยไม่มีคำตอบแทนแต่อย่างใดเลยนั้น
ก็ไ้ทำให้หนี้ของเขาของเขาเองโดยไปโดยจงใจ

ตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น

แต่ตาม Bills of Exchange Act, 1882 ของประเทศอังกฤษนั้น หากผู้ทรงรับตัวเงินมาโดยไม่ได้อาจค่าตอบแทนแล้ว ก็ไม่อาจถือได้ว่าผู้นั้นเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย (ในมาตรา 29 (1) ของ Bills of Exchange Act, 1882 ใช้คำว่า Holder in due course ซึ่งต่างกับคำว่า The Lawfull holder ที่ใช้อยู่ในมาตรา 905 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ผลของการที่ได้เป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายของอังกฤษคือ ผู้ทรงคนนั้นมีสิทธิแก่เพียงฟ้องร้องบังคับการชำระเงินตามตัวได้เท่านั้น แต่จะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 38 (2) แห่ง Bills of Exchange Act, 1882 ซึ่งบัญญัติไว้มีความพอสรุปว่า ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย (Holder in due course) นั้น ย่อมได้สิทธิในตัวเงินนั้นไปโดยสมบูรณ์ไม่ว่าคู่สัญญาคนก่อน ๆ ที่โอนตัวมาให้นั้นจะมีข้อบกพร่องแห่งสิทธิอย่างใดในตัวเงินนั้นหรือไม่ก็ตาม ฉะนั้นหากผู้โอนตัวเงินมาให้หรือคู่สัญญาในลำดับก่อน ๆ มีข้อบกพร่องแห่งสิทธิในตัวเงินนั้นอยู่อย่างไร ผู้ทรงที่รับตัวเงินมาโดยไม่ได้อาจค่าตอบแทนนั้นก็ควรรับเอาความบกพร่องแห่งสิทธินั้น ๆ ไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ตามกฎหมายไทย ผู้ทรงแม้จะรับตัวเงินมาโดยไม่ได้อาจค่าตอบแทน แต่ก็ยังได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อยู่ แต่ตามกฎหมายอังกฤษนั้น ถ้าไม่ได้อาจค่าตอบแทนแล้วจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 38 (2) เลย

อย่างไรก็ดี มีข้อยกเว้นอยู่ตามมาตรา 29 (3) ของ Bills of Exchange Act, 1882 ว่า ผู้ทรงคนใดไม่ว่าจะได้จ่ายค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หากได้รับโอนตัวเงินมาจากผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายและมีได้เกี่ยวข้องกับรู้เห็นในอุปายฉ้อฉลหรือการอันเป็นผิดต่อกฎหมายที่ทำให้ตัวเสียแล้ว ย่อมได้ไปซึ่งสิทธิของผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคือผู้รับรองและคู่สัญญาคนก่อน ๆ เช่นกัน

ข้อ 2 ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาที่จะได้ตัวมาไว้ในความคุ้มครอง

ปัญหาข้อนี้จะเกี่ยวพันกับแต่เฉพาะผู้ทรงที่เป็นผู้รับสละสิทธิ์หรือผู้ถือเท่านั้นว่าจะต้อง

ได้ตัวเงินมาเมื่อใดจึงจะได้อำนาจในฐานะเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งปัญหาข้อนี้สำหรับผู้ทรงที่เป็นผู้รับเงินนั้นจะไม่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้สัก เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับตัวเงินไปเป็นคนแรกจากผู้สั่งจ่ายหรือผู้ออกตั๋วอยู่แล้ว

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยนั้นก็ได้บัญญัติไว้โดยตรงว่า การเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องได้ตัวเงินมาเมื่อใด ซึ่งต่างกับ Bills of Exchange Act, 1882 ของอังกฤษ ซึ่งเขียนเอาไว้โดยชัดแจ้งว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย (Holder in due course) นั้นจะต้องได้ตัวเงินมาก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน¹ แต่อย่างไรก็ดีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กล่าวถึงสิทธิของผู้ทรงที่ได้รับตัวเงินไปภายหลังกำหนดเวลาเพื่อคัดค้านการไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินไว้ในมาตรา 924 ดังนี้

มาตรา 924 ถ้าตัวเงินสลักหลังต่อเมื่อสิ้นเวลาเพื่อคัดค้านการไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงินนั้นแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสลักหลังยอมได้ไปซึ่งสิทธิแห่งการรับรองตามแต่ที่ต่อผู้จ่ายกับสิทธิได้เบี้ยเอาแก่บรรดาผู้ซึ่งสลักหลังตัวเงินนั้นภายหลังที่สิ้นเวลาเช่นนั้น

แต่ถ้าตัวเงินนั้นได้มีการคัดค้านการไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงินมาแต่ก่อนการสลักหลังแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสลักหลังยอมได้ไปแต่เพียงสิทธิของผู้ซึ่งสลักหลังให้แก่คนอันมีต่อผู้รับรองต่อผู้สั่งจ่ายและต่อบรรดาผู้ซึ่งสลักหลังตัวเงินนั้นมาก่อนยื่นขึ้นไปจนถึงเวลาคัดค้านเท่านั้น*

จากมาตรา 924 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังกล่าวข้างต้นนั้นอาจแยกได้เป็น 2 กรณีคือ

1. เมื่อผู้ทรงได้ตัวเงินไปโดยที่ยังไม่มีการคัดค้านการไม่รับรองหรือไม่ใช้เงิน
- และ 2. เมื่อผู้ทรงได้ตัวเงินไปโดยที่มีการคัดค้านการไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินนั้นแล้ว

¹ ดู Bills of Exchange Act, 1882 มาตรา 29 (1) (a) ประกอบ

2. เมื่อผู้ทรงได้ตัวเงินไปโดยที่มีการทำคำคัดค้านแล้ว

เมื่อมีการทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาที่กล่าวไว้ในมาตรา 960 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ผลตามมาตรา 973 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็จะไม่เกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้ส่งจ่าย ผู้สละสิทธิ์และคู่สัญญาคนอื่นตลอดจนผู้รับรอง (หากมี) ยังไม่หลุดพ้นไปจากความรับผิดชอบนั้น มาตรา 924 วรรค 2 จึงบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ทรงตัวเงินที่จะไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลเหล่านี้ได้ แต่มีข้อสังเกตว่า จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้สละสิทธิ์ที่มีขึ้นภายหลังการทำคำคัดค้านนั้นไม่ได้

สำหรับเหตุผลที่ว่าเหตุใดกฎหมายจึงไม่ให้สิทธิแก่ผู้ทรงที่จะฟ้องผู้สละสิทธิ์ที่มีขึ้นภายหลังการทำคำคัดค้านนั้น ท่านศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้อธิบายไว้ในหนังสือของท่านว่า¹

"เหตุก็เพราะว่า เมื่อตัวขาดความเชื่อถือเพราะไม่มีการรับรองหรือไม่มีการจ่ายเงินจนต้องคัดค้านแล้ว ตัวหมดฤทธิ์เป็นตัวเงินไปแล้ว หากเอามาสละสิทธิ์โอนผู้รับโอนจึงได้แค่สิทธิของผู้โอนที่ติดตามตัว ไม่ได้มาในฐานะเป็นผู้ทรงรับสละสิทธิ์ตัว เหมือนกรณีปกติ ทั้งนี้เหมือนกับผู้โอนจะบอกกล่าวให้รู้ว่า ตัวเกรงเสียแล้ว เมื่อจะรับโอนก็เอาไปแค่สิทธิของผู้โอนเท่าที่มีเท่ากับข้อคดีความ เมื่อเช่นนั้นจะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้โอนตามตัวเหมือนผู้ทรงธรรมดาไม่ได้ จะฟ้องร้องผู้โอนได้หรือไม่ สุดแล้วแต่จะได้สัญญากันไว้อย่างไร ถ้าเขาโอนให้โดยจะเอาไปขึ้นเงินแก่ใครไต่หรือไม่ได้เขาไม่รู้อย่างนี้ ก็ฟ้องเขาไม่ได้ แต่ถ้าผู้โอนสัญญาว่าถ้าไปขึ้นเงินแก่ใครไม่ได้ จะใช้เงินให้ ผู้โอนก็ควรรับผิดชอบตามสัญญา แต่ไม่ใช่รับผิดชอบตามตัว เพราะสำหรับผู้โอนตัวหมดฤทธิ์จึงไม่เป็นตัวเสียแล้ว"

จากกรณีทั้งสองของมาตรา 924 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังกล่าวแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า กำหนดเวลาจำกัดที่ผู้ทรงจะฟ้องได้ตัวเงินมาเมื่อใจจึงจะถือว่าเป็นผู้ทรงตามความ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

หมายของ มาตรา 904 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ไม่มีกำหนดไว้ในกฎหมายไทย เพราะ
แม่จะไต่ถามเงินมาภายหลังที่ตัวขาดความ เชื่อถือแล้วก็ได้มาภายหลังที่ตัวถึงกำหนดใช้เงินแล้วก็ได้
ก็ยังคงเป็นผู้ทรงตามความหมายของมาตรา 904 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อยู่นั่นเอง เพียง
แต่ถูกจำกัดสิทธิในการฟ้องไล่เบี้ยเอาแก่ลูกหนี้ในตัวเงินนั้นไว้มิใช่เท่านั้น

มีปัญหาว่า ผู้ทรงที่ได้รับตัวเงินไปภายหลังที่ตัวถึงกำหนดหรือตัวเงินขาดความเชื่อถือนั้น
จะยังคงได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ (แต่ขอสงวนไว้ก่อน
ตั้งเถิดว่าหากเป็นผู้ทรงเช็คแล้ว แม่จะไต่ถามเงินมาภายหลังที่เช็คถูกปฏิเสธการจ่ายเงินแล้วก็มีสิทธิ
ในอันที่จะบังคับการไต่ถามเงินเอาแก่ผู้ที่เป็นคู่สัญญาคนก่อน ๆ ในเช็คนั้นได้เสมอโดยไม่ถูกจำกัดสิทธิ
แต่อย่างใด เพราะมาตรา 924 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้นำไปใช้กับเช็คด้วย)

ปัญหาข้อนี้ท่านศาสตราจารย์จิติ ทิงศภัทย์ ได้แสดงความเห็นไว้ในหนังสือของท่าน¹
ผู้ทรงเหล่านี้ไม่ได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
เพราะตัวนั้นสิ้นสภาพเปลี่ยนมือได้ไปแล้ว จึงโอนกันอย่างตัวเงินคือไปไม่ได้

ควยความเคารพอย่างยิ่งความเห็นข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าผู้ทรงเหล่านี้จะยังคงได้
ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อยู่ทั้งนี้ เพราะ

1. มาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น แม่จะบัญญัติไว้ในลักษณะที่เป็นการ
จำกัดสิทธิของบุคคลทั้งหลายที่ถูกฟ้องในมูลตัวเงินว่าจะยกข้อต่อสู้กับผู้ทรงโดยอาศัยความเกี่ยวพัน
กันเฉพาะตัวระหว่างตนกับผู้สั่งจ่ายหรือผู้ทรงคนก่อน ๆ ไม่ได้จริง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการให้
ความคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงตัวเงินโดยสุจริตไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การหมุนเวียนเปลี่ยนมือ
ของตัวเงินเป็นไปโดยสะดวกตามสภาพของตัวเงินอันเป็นตราสารเปลี่ยนมือได้ (negotiable
instrument) ชนิดหนึ่งนั่นเอง ฉะนั้น การจะจำกัดสิทธิใด ๆ ของผู้ทรงที่มีอยู่แล้วโดยชอบ
จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติเอาไว้โดยแจ่มชัดด้วย แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่
ปรากฏว่ามีมาตราใดบัญญัติตัดสิทธิของผู้ทรงเหล่านี้เอาไว้เลย

¹ จิติ ทิงศภัทย์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติเงินสะพัด ตัวเงิน, หน้า 196.

2. แม้ผู้ทรงจะได้นำเงินไปโดยรู้อยู่แล้วว่าตัวเงินขาดความเชื่อถือมาก่อน ดียังไม่เข้ากรณีตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ว่าการโอนนั้นมีขึ้นด้วยการคบคิดกันฉ้อฉลแต่อย่างใด

3. ยิ่งกว่านั้น มาตรา 924 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เองก็ยังคงกล่าวไว้ว่าผู้ทรงตัวเงินภายหลังตัวขาดความเชื่อถือนั้น "ยอมได้ไปแต่เพียงสิทธิของผู้ซึ่งสลักหลังให้แก่คนอันมีต่อผู้รับรอง ฯลฯ" กล่าวคือ ผู้สลักหลังตัวเงินให้คนมีสิทธิอยู่อย่างไรผู้ทรงก็ยอมมีสิทธิตามนั้นไปด้วย ดังนั้น จึงไม่ว่าจะเป็นไปไต่หากจะถือว่าผู้สลักหลังซึ่งหากเป็นผู้ฟ้องเสียเองแล้วจะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อยู่แล้ว แต่ตามาโอนตัวให้กับบุคคลอื่นต่อไป ผู้รับโอนกลับไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้ง ๆ ที่การโอนนั้นมิได้กระทำด้วยคบคิดกันฉ้อฉล

ผู้เขียนเข้าใจว่าที่ท่านศาสตราจารย์จิติ ตังศภัทย์ มีความเห็นดังนี้ก็เนื่องจากคงจะเอาหลักกฎหมายของอังกฤษมาใช้เปรียบเทียบนั่นเอง กล่าวคือ ใน Bills of Exchange Act, 1882 มาตรา 29 (1) (a) กำหนดไว้ว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย (Holder in due course) จะต้องได้ตัวเงินมาก่อนที่ตัวเงินนั้นจะถึงกำหนดชำระและโดยไม่ว่าตัวนั้นขาดความเชื่อถือมาก่อน ซึ่งตามกฎหมายอังกฤษนี้ ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นจึงจะมีสิทธิตามมาตรา 38 (2) คือทรงสิทธิในตัวโดยปลอดจากข้อบกพร่องใด ๆ ในสิทธิของคู่สัญญาคนก่อน ๆ กันทั้งยังปลอดจากข้อต่อสู้ใด ๆ ที่คู่สัญญาเหล่านั้นจะพึงมีต่อกันเอง ซึ่งพอจะเทียบเคียงได้กับมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย

ฉะนั้น เมื่อเป็นดังนี้ท่านศาสตราจารย์จิติ ตังศภัทย์ จึงถือว่าผู้ทรงที่ได้ตัวมาภายหลังที่ตัวขาดความเชื่อถือแล้วตามมาตรา 924 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไปด้วย โดยอาศัยเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของอังกฤษดังกล่าวนั่นเอง ซึ่งข้อนี้ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อกฎหมายไทยไม่ได้เขียนเอาไว้โดยแจ้งชัดแล้วจะเอากฎหมายอังกฤษเพิ่มเติมก็ไม่ควรจะถูกต้องนัก

3. ปัญหาเกี่ยวกับความสุจริตของผู้ทรง ปัญหาสุดท้ายที่จะนำมาพิจารณาก็คือ ผู้ทรงตัวเงินนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับตัวเงินมาไว้ในความครอบครองโดยสุจริตหรือไม่

เนื่องจากโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว กฎหมายย่อมประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลผู้สุจริตเท่านั้น

สำหรับในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 21 อันว่าด้วยเรื่องตัวเงิน นั้นไม่ปรากฏว่ามีที่ใดบัญญัติไว้เลยว่า ผู้ทรงซึ่งจะเป็นผู้ทรงตัวเงินโดยชอบด้วยกฎหมายได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับตัวเงินมา โดยสุจริต คงมีแต่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 905 วรรคสอง และ มาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไว้ดังนี้เท่านั้น

"มาตรา 905 วรรค 2 ถ้าบุคคลหนึ่งผู้ใดต้องปราศจากตัวเงินไปจากครอบครอง ทานว่าผู้ทรงซึ่งแสดงให้ปรากฏสิทธิของตนในตัวตามวิธีการดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้นหาจำต้อง สละตัวเงินไม่ เว้นแต่จะได้มาโดยทุจริต หรือได้มาด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง"

"มาตรา 916 บุคคลทั้งหลายผู้ถูกฟ้องในมูลตัวแลกเงินหาอาจะต่อสู้ผู้ทรงตัว ขอสอด สืบอันอาศัยความเกี่ยวพันกันเฉพาะบุคคลระหว่างตนกับผู้ส่งจ่ายหรือกับผู้ทรงคนก่อน ๆ นั้นได้ไม่ เว้นแต่การ โอนจะได้มีขึ้นด้วยคบคิดกันฉ้อฉล"

ตามมาตรา 905 วรรค 2 นั้น หมายความว่า แม้ผู้ทรงคนเดิมจะต้องสูญเสียความ ครอบครองในตัวเงินของเธอไปไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม หากต่อมาตัวเงินนั้นตกอยู่ กับผู้ทรงคนใหม่แล้ว ผู้ทรงคนใหม่ซึ่งได้ตัวเงินไปโดยการ สลักหลังไม่ซาคสาย ก็ไม่จำเป็นต้อง คืนตัวเงินนั้นไป เว้นแต่เขาจะได้มาโดยทุจริตหรือด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เท่านั้น ส่วนมาตรา 916 หมายความว่า ผู้ที่ถูกฟ้องบังคับการใช้เงินตามตัวจะอ้างความเกี่ยวพันอย่างใด ๆ ระหว่างตนกับคู่สัญญาคนก่อน ๆ ในตัวเงินชั้นเป็นข้อต่อสู้กับผู้ทรงไม่ได้ เว้นแต่ผู้ทรงจะได้ตัว เงินมาโดยการคบคิดกันฉ้อฉลกับผู้โอน

ฉะนั้นจะเห็นว่าแม้ทั้งสองมาตราข้างต้น จะไม่ได้กล่าวถึงความสุจริตของผู้ทรงไว้ ตรง ๆ ก็ตาม แต่โดยความหมายแล้ว ก็มุ่งหมายที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ทรงที่ได้ตัวเงินมา โดยสุจริตอยู่นั่นเอง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ทรงตัวเงินที่จะถือว่าเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองสิทธิของเขาตามกฎหมายก็ต่อเมื่อเป็นผู้ที่ได้ตัวเงินมาโดยสุจริตเท่านั้น

ซึ่งในความเห็นชั้นนี้ ท่านศาสตราจารย์ ม.ร.ว. เส็นีย์ ปราโมช ก็ยอมรับว่าผู้ทรงจะต้องสุจริต เช่นกัน ซึ่งก็ได้กล่าวไว้ในหนังสือของท่านว่า¹ เมื่อมีกฎหมายคุ้มครองผู้ทรงที่สุจริต ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว บุคคลทั้งหลายยอมเข้าเกี่ยวข้องกับข้อรับโอนตัวแลกเงินได้โดยไม่มีกังวล....."

จากมาตรา 905 วรรคสอง และมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อาจให้ความหมายของคำว่า "สุจริต" ตามความหมายของกฎหมายไทยได้ดังนี้คือ

1. ต้องไม่เป็นการทุจริต และ
2. ต้องไม่เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และ
3. ต้องไม่เป็นการได้มาโดยคบคิดกันฉ้อฉล

คำว่า "ทุจริต" ที่ใช้ในมาตรา 905 วรรค 2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น มีความหมายเพียงว่า ไม่สุจริต (Bad faith) เท่านั้น กล่าวคือ เพียงแต่ผู้รับโอนได้รู้ถึงข้อบกพร่องแห่งสิทธิของผู้โอนหรือของคู่สัญญาคนก่อน ๆ ในตัวเงินอยู่แล้วก็ยังรับเอาตัวเงินฉบับนั้นไว้ ก็ถือว่าเป็นการไม่สุจริตแล้ว โดยไม่ต้องถึงขนาดที่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ตามความหมายของคำว่า "โดยทุจริต" ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1) แลอย่างใด

อนึ่ง ที่ว่าผู้ทรงไม่สุจริตหรือทุจริตนั้นก็ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดที่ว่าผู้ทรงต้องได้รับทราบความจริงเกี่ยวกับข้อบกพร่องแห่งสิทธินั้นด้วย เช่น ผู้ทรงคิดว่าผู้โอนได้รับตัวเงินมาโดยฉ้อฉลหรือขมขู่ แต่ก็ยังรับโอนตัวเงินนั้นมา ดังนี้ แม้จะปรากฏความจริงภายหลังว่าแท้จริงแล้ว ตัวเงินนั้นเป็นตัวที่ออกให้แก่กันเพื่อเป็นการชำระหนี้อันมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ยังต้องถือว่าผู้ทรงไม่สุจริต
อยู่นั่นเอง²

¹ ม.ร.ว. เส็นีย์ ปราโมช, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน,
หน้า 55.

² David A.L Smout, Chalmers on Bills of Exchange, p. 284.

คำว่าประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในกรณีนี้หมายความว่ายังไม่ถึงกับกระทำการโดยทุจริตตามที่กล่าวแล้วข้างต้น แต่ผู้นั้นมิได้ใช้ความระมัดระวังเอาเสียเลย¹ ซึ่งก็ต่างกับประมาทเลินเล่อ (ธรรมดา) คือ ประมาทเลินเล่อ (ธรรมดา) นั้น ผู้กระทำยังใช้ความระมัดระวังบ้าง เพียงแต่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรที่จะใช้ ตัวอย่าง ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เช่น นายคำเป็นเพื่อนกับนายแดง เคยทราบวานายแดงถูกโจรปล้นและบังคับให้เซ็นเช็คสั่งจ่ายเงินจำนวน 5,000 บาท ต่อมาเมื่อผู้นำเช็คฉบับที่นายแดงเป็นผู้สั่งจ่ายเงินจำนวน 5,000 บาท มาซื้อสินค้าในร้านของนายคำ นายคำก็รับไว้โดยไม่ได้ไต่ถามนายแดงทั้ง ๆ ที่เป็นเพื่อนสนิทกันและติดต่อกันได้ง่าย เช่นนี้จึงถือว่านายคำรับตัวนี้มาโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว

สำหรับคำว่า คบคิดกันฉ้อฉลในมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นความจริงในต้นร่างภาษาอังกฤษใช้คำว่า (fraudulent understanding) ซึ่งหมายความว่าเพียงแต่ผู้รับโอนมีความรู้ความเข้าใจแต่เพียงฝ่ายเดียวก็ใช้ได้แล้ว โดยที่ผู้โอนไม่จำเป็นต้องรวมกันคบคิดฉ้อฉลด้วยกันแต่อย่างใด และคำว่าฉ้อฉลในมาตรา 916 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็มิได้หมายความว่า เช่นเดียวกับกลฉ้อฉลซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 121 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย เนื่องจากเพียงแต่ผู้รับโอนเข้ามาโดยรู้อยู่ที่ ผู้ส่งจ่ายไม่มีหน้าที่จะต้องชำระให้กับผู้โอนตามเช็คนั้น ผู้ทรงก็ไม่มีความรู้ที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 916 นี้แล้ว (ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 238/2501) ฉะนั้น เมื่อพิจารณาแล้วก็จะเห็นว่ามีความหมายทำนองเดียวกับกรณีที่ผู้ทรงไม่สุจริตหรือทุจริตตามมาตรา 905 วรรค 2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั่นเอง

ในปัญหาเดียวกันนี้ Bills of Exchange Act, 1882 ของอังกฤษได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 29 (1)(b) ว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย (holder in due course) จะต้องได้ตัวเงินมาโดยสุจริต (in good faith) และในมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า good faith เอาไว้ ซึ่งอาจ

¹ จิตติ ดิงศกัณฑ์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบัญชีเงินสะพัด, ตัวเงิน, หน้า 36.

ถอดความไต่ค้น¹

"มาตรา 90 บุคคลย่อมได้ชื่อว่าทำการโดยสุจริตตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติ
เมื่อได้ทำโดยซื่อ จะโดยมีความประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม"

จะเห็นว่า กฎหมายอังกฤษถือหลักว่า ถ้าได้กระทำไปโดยซื่อ (honesty) แล้ว
ก็ถือว่าสุจริตทั้งนั้น โดยไม่คำนึงว่าการกระทำโดยซื่อนั้นจะมีขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่อ
ตายหรือไม่ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามอังกฤษได้เอาเรื่องความประมาทเลินเล่อเข้ามาเกี่ยวพัน
กับความสุจริตของบุรุษด้วยกัน ทั้งจะเห็นได้จากเหตุผลประกอบคำพิพากษาของท่าน Lord
Blackburn ในคดี Jones v Gordon (1877) พอสรุปได้ว่า บุรุษที่รับ
ตัวเงินมาโดยเสียค่าตอบแทนไม่ว่าจะมากหรือน้อยเท่าใดก็ตาม ก็อาจต้องเสียสิทธิไปได้ หาก
ว่าเขาพอจะรู้ถึงข้อผิดพลาดอย่างหนึ่งอย่างใดในตัวเงินนั้นแล้ว แต่ไม่จำเป็นต้องชานาควาจะตอง
รู้ถึงข้อผิดพลาดนั้นคืออะไรกันแน่ (เพราะการรู้อย่างกล่าวถือว่าเป็น dishonesty
เสียแล้ว) สำหรับกรณีที่ได้นำเงินมาด้วยความประมาทเลินเล่อก็อาจถือเอาความประมาท
เลินเล่อนั้นมาเป็นข้อพิจารณาร่วมกับข้อเท็จจริงอย่างอื่นว่า บุรุษสมควรจะได้รู้ถึงข้อผิดพลาด
อย่างใด ๆ ในตัวเงินนั้นหรือไม่ เช่น ถ้าเขาใช้ความระมัดระวังตามสมควรบางแล้วก็ตาม
ทราบถึงข้อผิดพลาดนั้นได้ การไม่ใช้ความระมัดระวังดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็น dishonesty
แล้วเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักกฎหมายในเรื่องบุรุษจะตองได้ตัวเงินมาโดยสุจริตเสียก่อน
จึงจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนั้น เป็นที่ยอมรับตรงกันทั้งของประเทศไทยและประเทศ
อังกฤษ เพียงแต่ทั้งสองประเทศมีข้อแตกต่างกันในส่วนที่เกี่ยวกับความหมายของคำว่า "สุจริต"
ดังกล่าวนั้นแล้วข้างต้นเท่านั้น

¹ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช, คำอธิบายอาญาอาญา, หน้า 269.